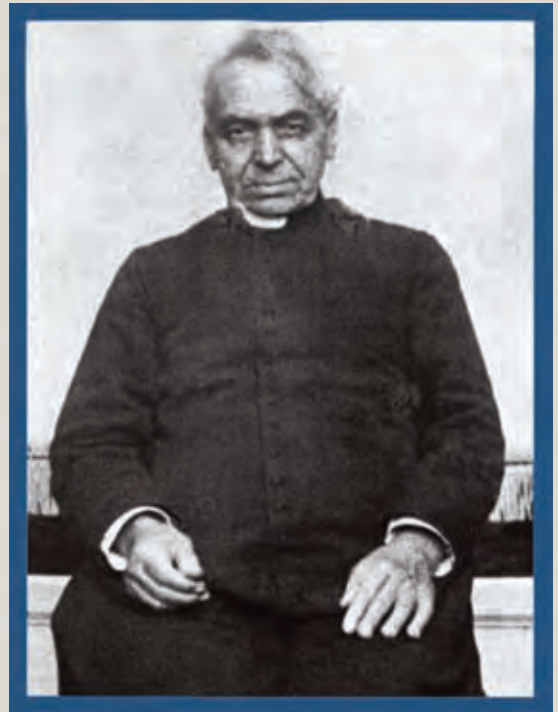

deel 4
de erfenis

1. De Vlaamse Volkspartij

Een nieuw begin?

Door het samenwerkingsverbond afgesloten tussen België, Nederland en Luxemburg (Benelux) in september 1944 voelden de aanhangers van het dietse gedachtengoed zich gesterkt in hun project Dietsland. Volgens hen lag de oplossing van de Vlaamse eisen in een verenigd Europa. Ze kregen onrechtstreeks steun van Paul-Henri Spaak, die op het hoogtepunt van de koningskwestie zelfs bereid was de koningin van Nederland te erkennen als staatshoofd als hij maar van Leopold III verlost werd. In september 1944 verdwenen in de Denderstreek de eenheidsbeweging (VNV) en het daensisme gedeeltelijk van het politieke toneel. De meeste kaderleden werden getroffen door de repressie en verloren hun burgerrechten

Benoit De Cock en Hector Plancquaert waren in 1936 kandidaten geweest van de *Vlaamsch-Nationale Demokratische Partij* in Aalst. Vóór en tijdens de oorlog waren ze geen lid van het VNV. Nu gaven ze een aanzet voor het overleven van het daensistisch en democratisch Vlaams-nationalisme in de Denderstreek. Hector Plancquaert werd in 1949, hij was toen 86 jaar, gevraagd kandidaat te zijn op de lijst van de *Vlaamse Concentratie*. Hij kon die politieke uitdaging echter niet meer aan. De verkiezing voor de *Vlaamse Concentratie* werd geen electoraal succes en de organisatie verdween. De Cock werd later lid van *Broederband* en hielp vele slachtoffers van de repressie.

238

Vlaamse Volkspartij – Aalst

In de Denderstreek werd een eerste vriendenkring van repressieslachtoffers opgericht. In de lente van 1952 stichtten zij de *Vlaamse Volkspartij*, waarvan de oud-daensist Benedikt De Cock voorzitter werd. In het partijblad van juli 1952 werd gepleit voor federalisme en de heropstanding van het Vlaams bewustzijn n.a.v. de viering van de 650ste verjaardag van de Guldensporenslag. In het partijmaandblad nr. 3 van juli 1952 deed de voorzitter een oproep tot eenheid rond de *Vlaamse Volkspartij*.

Broederband

De vereniging Broederband werd in 1964 officieel gesticht als een federatie van vriendenkringen van repressieslachtoffers. Ze was vooral actief in de Denderstreek waar in de jaren 1950 al een eerste vriendenkring was ontstaan. Voorzitter was Arthur De Troyer uit Erwetegem. Men wilde de Vlaamse doden waardig herdenken en de Vlaams-nationalisten en daensisten helpen de trauma's en het isolement veroorzaakt door de repressie te overwinnen. Andere thema's waren amnestie, radicaal Vlaams-nationalisme en de Groot-Nederlandse gedachte. Pogingen om Broederband uit te breiden tot de jongere generaties mislukten gedeeltelijk. In de periode 1965-1978 speelde Broederband wel een belangrijke rol in de wederopleving van het Vlaams bewustzijn. Vanaf 1979 trachtte het de splitsing van de Vlaamse nationalisten in een Vlaams Blok- en een Volksuniestrekking tegen te gaan en beide partijen te verzoenen. In Antwerpen leidde het electorale succes van het Vlaams Blok tot de fusie van Broederband met het Bormshuis (BDAC). Het bestuur van Aalst-Denderstreek verzette zich hiertegen omdat de politieke ongebondenheid hierdoor verloren ging. Het ontbond zijn organisatie in september 1997.

W.V.P.

DE WAARHEID IS ONS WAPEN! — DE RECHTVAARDIGHEID ONS DOEL! — AVV-VVK

11 JULIVIERING

In nagenoeg het ganse Vlaamse land wordt bijzondere aandacht besteed aan de 650e verjaardag van de GuldenSporenslag. Zowel in de kleine gemeenten dan in de grote steden werden GuldenSporencomités opgericht met het oog op een waardige herdenkingsplechtigheid.

Herleving? Heropstanding van het Vlaams-bewustzijn?

Hoe dan ook, de 11 Juliviering 1952 zal een zeer betekenisvol karakter dragen, het is zeer verheugend zulks te mogen vaststellen. Ondanks de aanvallen der Vlaamshatende pers en zijn dito scribenten; ondanks het geknip en geknoei der laffe politiekers, door Vlaamse kiezers verkozen, maar verknecht aan hun Waalse meesters; tenslotte niettegenstaande de herhaalde vergaderingen van mensen en groeperingen welke zich het monopolie van vaderlandsliefde hebben toegeëigend en elk Vlaams gebeuren als inciviek bestempelen.

De Vlaamsvoelende gemeenschap heeft zich aan dit alles niet gestoord, omdat de Vlaamse gemeenschap begrepen heeft,

Want, tegenover elke poging tot het wurgen en verdrukken van het Vlaams "Zijn", en het Vlaams voelen, zal de Vlaamse gemeenschap zich verzetten; tegenover elke vernedering en uithoening zal de Vlaamse gemeenschap zich te weer stellen. Zo ook deden onze voorouders in 1302, zij ook hadden een ongelijke strijd te strijden tegen een overmachtige doch vreedzame verdrukker. Een verdrukker welke de Vlaamse gemeenschap eveneens had veroordeeld tot het knechtschap.

Onze strijd is thans ongeveer dezelfde. Onze vijanden van heden zijn weliswaar geen "vreemden", erger nog, onze vijanden bevinden zich onder ons en hebben eveneens slechts één doel: de Vlaamse evolutie te beknotten in een geest van Machtavelisme. Onze strijd is eveneens gericht tegen een overmachtige tegenstrever, maar wij zullen deze strijd leveren zonder wapens in de hand. Onze strijd zal derwijze zijn dat wij de Vlaamse gemeenschap zullen wijzen op de aanslagen op haar geploegd; dat wij de Vlaamse gemeenschap zullen wijzen op de rechten en plichten waarop zij mag en moet aanspraak maken; dat wij de Vlaamse gemeenschap zullen aanzetten tot volharding in de strijd en bij deze zelfde gemeenschap het Vlaams bewustzijn levendig zullen houden.

Het is nu juist, bij gelegenheid van de 11 Juliviering dat wij deze bedenkingen naar voren brengen, omdat 1952 een zeer betekenisvol jaar is en zal zijn. Inderdaad, dit jaar bracht ons de Vlaams heropstanding, dit jaar begint het Vlaamse land zich te herstellen van de bloedige wonden welke in haar niddlen werden geslagen, de 11 Juliviering 1952 zal in dit teken staan en een belijdenis zijn van Vlaams bewustzijn.

Vlaanderen, wie, di, l...

**Trots boeien
zal Vlaanderen bloeien!**

Ihr V. VAN DER HAEGHE
Steenweg
KERSKEN

VLAAMSE VOLKSPARTIJ - AALST

MAANDBLAD — Nr 3 — JULI 1952

Verantw. Uitg. B. De Cock, Binnenstraat 31, Aalst.

Het Schandaal der ZIEKENBONDEN!!!

Als geestelijke erfgenamen der Daensen, der Frontiers, der Vlaams-Nationalisten (zelfs der Rexisten die dergelijke schandalen « de Geldmanus» dieerven aanklagen) kunnen wij ons niet onbetuigd laten, bij het schromelijk bedrog, dat nu door de Groten tegen de Volkamens wordt gepleegd bij de afschaffing van de tussenkomst der Mutualiteit, in zake «Specialiteiten».

Sinds jaar en dag, hebben de mensen aan hun Ziekenbond betaald, na de Bevrijding waren het ongehoorde hoge bedragen en afhoudingen op hun loon. Sinds jaar en dag beloofde men tussenkomst voor alle nodige medische behandelingen en geneesmiddelen.

Nu op amper zeven jaar van het bestaan van de hooggeroemde «Maatschappelijke Zekerheid» boukt dit Fonds, door het wanbeheer van de «Groten», een fabelachtig tekort en worden aan de mindere man de beloofde voordelen onttrokken, want hij moet nu uit eigen zak de «Specialiteiten» bekostigen, die hij voor zijn genezing nodig heeft, zelfs die geneesmiddelen die in de gewone handel niet te verkrijgen zijn, noch door een gewone apotheker kunnen vervaardigd worden.

Dit is een openlijke bedrog, een verbreken van het gegeven woord. In de gebruikelijke rechtspraak heet dit «een bedrieglijk failliet» en de schulddigen vliegen daarvoor in het geding.

Maar de faillietmakers zijn nu grote Heren, ze rijden in prachtige limousines en wonen in paleizen. Zo blijft de oude volksspreuk waarheid: «De grote dieven rijden te paard. De kleine hangen tussen hemel en aarde»!

Omdat wij als volgelingen van Priester Daens, weer de waarheid durven zeggen en de rechtvaardigheid dienen, zal dus mogelijkwijze weer vervolging intreden, want hij de machtigen is er nog weinig veranderd sinds Broedero in het geding ging omdat hij dichtte:

HIER VERKOOPT MEN PIPEN.

« GROTE EN KLEINE STELEN »

MAAR GROTE STELEN HET MEEST!!

Bij de Bevrijding heeft men het Vlaamse Volk willen bevrijden van allen die het in eerlijkheid en rechtvaardigheid hebben gediend. Men heeft die mensen als Naazi's, Gestapo's, Dictators, in het geding gemeten of vermoord, en meest al hun bezittingen ontloot.

De beste Ziekenbonden, naar ieders bekendnis, van de Daensen, Frontiers en Vlaams-Nationalisten, heeft men ontbonden en de overblijvende gebieden (want zij beheerden zuinig de bijdragen hunner leden) hebben zij als Christus klederen, verdeeld tussen de kleurpartijen.

Wanneer de mededinging der Goeden was uitgeschakeld, konden de kleurpartijen dan ook vrijelijk hun weg gaan, een leger van bedelenden opzetten; miljoenen vergoeten aan Klinieken en Poliklinieken, waar, onder vorm van allerlei onderzoeken of schijnoperaties de mensen hun centen uit de zak werden gevoerd.

Waar ten tijde van de «Dictators», als Jan De Neve en Maurits Schoupe van de «Verenigde Ziekenbonden der Christene Volkspartijen» de leden nog eens samen werden geroepen en naar hun voorstellen werd geluisterd; mogen de leden of aangesloten bij de «Wase Democraten» wijzen en betalen!

Nu de Dictators en al het Nazigespuis uit de weg geramd zijn, heest thans de echte «Democratie» van het onverantwoordelijk proletariaat!

Dat zien alle verstandige mensen, welke zich niet laten volpompen door Radio en leugengazetten, met allerlei misleidende propaganda; tharenboven een vloed van sportberichten, welke er vooral op berekend is, de aandacht van de mensen van hun ware belangen af te leiden. Zij kunnen nog begrijpen wat hun eigenlijk, als mens, als Vlaming en voornamelijk als Arbeider: 't zij landarbeider, ambachtzman, handelaar, boer of geestesarbeider, werkelijk aanbelangt. Zij weten dat de Daensen, de Frontiers, ja, ook de Rexisten hun volk in oprechtheid, eerlijkheid en overvaardigheid hebben gediend en dat ook hun volgelingen van de VLAAMSE VOLKSPARTIJ kun vertrouwen waardig zijn.

Eenheid. *Onze tijd is vervloekt om zijn leugen, haat, laster en radeloosheid! De sociale bewegingen noch de oorlog schijnen de mensen geleerd te hebben, dat het leven der Volkeren, evenals dit van de mens een hiërarchisch geheel vormt, waarin de hogere en lagere functies met elkaar vergroeid zijn. Er is ook haat in de wereld, ontzagelijk veel haat. Maar daartegen strijdt toch principieel de Vlaamse Beweging! Wie is er niet die zegt en herhaalt, dat alles uit liefde en offervaardigheid voor zijn Volk geofferd wordt! En past de Vlaamse Beweging niet in het raam van de beweging voor speciale rechtvaardigheid en naastenliefde! Wij zijn allen min of meer solidaristen, zodra wij erkennen dat het grote gezin, waartoe wij behoren voor onze IK-Heid gaat en de geestaristocraten hun volk dienen te leiden. Dit sluit de veroordeling in van het verregaand individualisme zoals wij dat kennen. Het individualisme immers heeft in al zijn vormen het LEVENSDOEL minstens praktisch genegeerd en zodoende de middelen tot spil van het leven gemaakt. In de komende tijden zal het DOEL van het EIGEN of NATIONAAL LEVEN richtinggevend zijn.*

In alle volkeren staan jonge krachten op om aan de reorganisatie van de gemeenschap te werken met het geloof in een nieuw ideaal! De verdediging van dit NIEUW IDEEAAL mag echter niet hoofdzaak worden, waardoor het een bron van tweedracht zou worden. Het ideaal der jongeren is boven de specifieke Vlaamse doelstelling uitgegroeid. Deze Vlaamse doelstelling moet echter de brede stevige basis blijven voor de gemeenschappelijke actie. VLAANDEREN EERST, moet de leuze zijn.

Laten de jongeren niet te ontstuimig hun denkbeelden opdringen, maar met de tijd meebrengen zodat de eenheid door hun werkelijkheidszin bewaard blijft. Laten wij in het belang van VLAANDEREN deze eenheid bewerkstellingen in de schoot van de VLAAMSE VOLKSPARTIJ.

2. De Volksunie

Verruiming

De Christelijke Volkspartij (CVP) startte een verruimingsoperatie: de Vlaams-nationalisten Gerard Romsée, Hendrik Borginon, Adiel De Beucelaere en Bert D'Haese oordeelden dat de Vlaamse belangen het best binnen de CVP behartigd werden. Hun hoop bleek ijdel, het homogene CVP-bewind

van 1950-1954 maakte geen gewag van steun aan Vlaamse eisen.

In de Denderstreek volgde een reeks Vlaams-nationalisten deze weg naar verruiming niet. In Kerksken zegden de daensisten dat de CVP de naam van de partij van priester Daens gestolen had en misbruikte. Door de stichting van de *Vlaamse Volksbeweging* werd de Vlaams-nationalistische partijvorming bevorderd. In maart 1954 ontstond de *Christelijke Vlaamse Volksunie* (CVV) die op 11 april 1954 bij de parlementsverkiezingen een verkozene behaalde in Antwerpen: Herman Wagemans.

In de Denderstreek werden twee kernen actief: in Aalst kreeg Emiel Steenhout de medewerking van de oude daensisten Jan Thijbaert, Robert Van Holsbeek, Edmond Cooman en de scholier Willy Cobbaut uit Lede. In Ninove sloegen Emiel Van De Weyer en Frans en Edward De Kegel de handen in elkaar. Deze twee groepen werden in november 1954 betrokken bij de oprichting van de *Volksunie*, een Vlaams-nationale politieke partij met in haar programma de eis voor een federale inrichting van België. Emiel Steenhout werd in Aalst de eerste arrondissementele voorzitter.

De bisschop

In de eerste jaren van haar bestaan kreeg de partij af te rekenen met de polarisatie van politiek en maatschappij door de Schoolstrijd. Zij opteerde voor schoolvrede door federalisme. Voor de CVP was de VU als een bijkomende partij die het katholieke Vlaanderen dreigde te verscheuren. Door de schoolstrijd werden de verkiezingen van 1 juni 1958 een strijd tussen enerzijds liberalen, socialisten met nu ook de VU en anderzijds de CVP. De Brugse bisschop Emiel De Smedt liet op 25 mei 1958 een herderlijke brief in alle kerken voorlezen waarin hij verklaarde: *dat het te bereiken doel vereiste dat alle gelovigen voor de CVP zouden stemmen en 'stemmen voor de Volksunie in de huidige omstandigheden zwaar zondig' was.*

Dit publieke stemadvies werd hem in Vlaams-nationalistische en daensistische kringen blijvend kwalijk genomen. *De Volksunie* had gehoopt bij deze verkiezing een doorbraak te realiseren maar het werd een

Schendt de Volksunie de kristelijke eenheid ?

NEEN !

De uitspraken van het hoogste kerkelijk gezag staan aan onze zijde.

Paus Pius XI schreef : *De Kerk en haar vertegenwoordigers, in al de graden van de hiërarchie, kunnen nooit een politieke partij zijn, noch gebonden met de politiek in één partij*". Dezelfde Paus schreef in zijn brief „Peculiare Quadam” nogmaals: „*De geestelijkheid wordt belast met de godsdienstige belangen van geheel de bevolking, en het past haar dan ook niet met om het even welke partij verbonden te zijn*”.

Om deze redenen oordeelt de Volksunie, dat het voor het kristendom in Vlaanderen niet wenselijk is, aan een bepaalde partij gebonden te zijn, maar dat het voor het gezag der Kerk voordeliger is, dat dit kristendom zich op verschillende opiniestromingen en gezindheden zou kunnen beroepen.

De C.V.P. heeft dus allerminst het recht zich met het kristendom te vereenzelvigen, want ook Paus Leo XIII verklaarde : „*De Kerk willen inlijven in een partij en er een medewerkster van willen maken om gemakkelijker zijn tegenstrevers te kunnen overwinnen, is op zeer onkiese wijze misbruik maken van de godsdienst*”.

Trouwens in de meeste landen van Europa - o.m. in Frankrijk waar kerk en school er veel slechter voor staan dan hier - worden meerdere kristelijke partijen door de hogere kerkelijke overheid erkend.

Waarom is de VOLKSUNIE NOODZAKELIJK ?

Gezien de C.V.P. gedurende haar „volstrektemeerderheids”-beleid en haar 4 jaren „volstrekt” *LAMLENDIGE* oppositie, het vertrouwen van haar kiezers verloren heeft, door op sociaal-economisch en vooral op Vlaams gebied in gebreke te blijven, geloven wij nog alleen door eigen strijd, deze sociaal-economische en vooral Vlaamse belangen te kunnen verdedigen.

Daarom stellen wij ons vertrouwen in een jonge, strijdvaardige en **ZELFSTANDIGE VLAAMSE PARTIJ :**

De Volksunie.

Het is de **ENIGE PARTIJ** in **VLAANDEREN**, die open staat voor iedereen die het goed meent met ons volk.

LEES ONS BLAD

De Volksunie

TE KOOP IN DE DAGBLADWINKELS.

Verantwoordelijke uitgever : H. Wagemans, Stefaniestraat, 14, Antwerpen.

ontgoocheling. Enkel partijvoorzitter Frans van der Elst werd verkozen.

Doorbraak

Toch werd na de verkiezingen van 1958 de uitbouw van de partij verdergezet. In de Denderstreek werden plaatselijke VU-afdelingen opgericht in Kerksken, Aalst, Ninove en Terjoden. Na de verkiezingen van 26 maart 1960 volgde de doorbraak. De VU kreeg 5 volksvertegenwoordigers en twee senatoren. Het arrondissement Aalst vierde uitbundig feest wegens de verkiezing van 2 plaatselijke mandatarissen: volksvertegenwoordiger Richard Van Leemputten en senator Renaat Diependaele.

De doorbraak kwam zo maar niet uit het niets. Einde van de jaren vijftig kwam de niet-politieke Vlaamse Beweging uit de catacomben. Het communautaire vergelijk van Hertoginnedal in juli 1963 effende de weg naar een poging tot frontvorming van Vlaamsgezinden van divers pluimage. Deze samenwerking culmineerde begin jaren zestig tot een politieke agitatie die zijn vruchten begon af te werpen: de eerste (1961) en de tweede (1962) mars op Brussel brachten tienduizenden Vlamingen op de been en leidden tot een verhoogde activiteit van de niet-partijpolitieke Vlaamse Beweging. Ook niet-katholieke Vlaamsge-

zinden vonden voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog opnieuw hun weg naar die Vlaamse Beweging. Met de verkiezing van Daniël De Coninck in het arrondissement Brussel kreeg ook het zogeheten sociaal-flamingantische zijn plaats in de VU.

Dissidentie

De Vlaamse Democraten waren het eindpunt van een rijpingsproces binnen de Vlaamse Volksbeweging. Staf Verrept ontropete zich naast Antoon Roosens al spoedig tot de ideoloog van het sociaal-flamingantisme. In hun spreekbuis, het maandblad *Het Pennoen* van juni 1964, schreef hij:

Gisting op het Vlaamse front.

Wij hebben reeds jaren gekozen voor een sociaal-flamingantisme, voor een modern en revolutionair Daensisme, voor een echt Vlaams front dat streeft naar een Vlaanderen dat ook staatkundig de uitdrukking moet zijn van een economisch rechtvaardig hervormde maatschappij. Van een volksgemeenschap waarin alle klasse-privileges die op geldbezit steunen, zullen afgeschaft zijn. Dat is geen pleidooi tegen rechtmatige eigendom, zonder welke de mens niet werkelijk vrij kan zijn. Wij vechten voor een Vlaanderen waarin niet elkeen voor zichzelf leeft doch allen voor elkaar. De vernieuwingsideeën van het

242

1° JAARGANG JANUARI 1955 N° 1

DE VOLKSUNIE

MAANDBLAD — ORGAAN VAN «DE VOLKSUNIE» V. Z. W.

Oorlogsbelasting in 1952 :
De 4 Vlaamse provincies : 295 miljoen
De 4 Waalse provincies : 70 miljoen
Gaat de Vlaamse Beweging u niet aan ?

Ten geleide

MANIFEST VAN DE VOLKSUNIE

De ondergetekenden, promotors en oud-kandidaten der Christelijke Vlaamse Volksunie, trouw aan de nationaalistische grondbeginselen van de Vlaamse beweging,

STELLEN VAST :

- dat spijt alle officiële beloften het Vlaams werkloosheidsprobleem onopgelost blijft;
- dat ondanks alle taalwetten de taalgrievens nog steeds niet zijn opgelost, de denationalisatie te Brussel en aan de taalgrens voortduurt;
- dat de Vlaamse afgevaardigden in de drie traditionele partijen niet in staat zijn gebleken de Vlaamse problemen op te lossen, omdat er voortdurend het hogere Vlaams belang aan minderwaardige partijdoelinden offeren, hierbij schandelijk kapitulerend voor de Waalse partijleiders;
- dat in Vlaanderen en Wallonië een steeds groeiend gevoel van onbehagen bestaat tegenover de eenheidsstaat, die de vrije ontwikkeling van de Vlaamse en Waalse volksgemeenschap belemmert.

ZIJN OVERTUIGD,

- dat Vlamingen en Walen alleen in het kader van een federale bondsstaat zich overeenkomstig hun eigen volks-

OF SOCIAAL GEBIED :

- Erkenning van de persoonlijke en familiale belangen van de werkmens. Opslorping van de structurele werkloosheid door bescherming van de bestaande en oprichting van nieuwe industrieën in Vlaanderen. Uitroeiing van de kanker der « mobiliteit » door werkverschaffing ter plaatse aan de Vlaamse arbeider.

OF HET GEBIED VAN DE MIDDENKLASSE :

- Vrijwaring van de belangen der middenklasse in de ruimste zin door het treffen van de vereiste sociale en economische maatregelen ter waarborging van haar bestaan en haar traditionele zelfstandigheid.

OF LANDBOUWGEBIED :

- Bevordering van de landbouw als voornaamste tak van onze nationale produktie en erkenning van de boerenstand als een hechte waarborg voor het voortbestaan en de ontwikkeling van ons volk.

OF FINANCFEEL GEBIED :

Dat de Vlaamse Beweging door de monarchische politieke omstandigheden werd uiteengebroken, zal weinig toelichting behoeven. De bevrijding in de bewaarde Vlaamse eroder raven op de maag gevallen. Terwijl enerzijds de actieve Vlaamse beweging na de oorlog tussen de moderatoren der repressie werd gescrepen en verpulverd, heeft men anderzijds de versnippering moeten aanvaarden van zo vele kostbare Vlaamse krachten over verschillende kleine en allekindsin groepen. Wel zijn er centra van Vlaamse politieke leven aan te wijzen, maar deze missen vaak elk onderling verband.

Politieke zwakte der Vlamingen : ekonomische en taalpolitieke grievens.

Het ontbreken van een Vlaamse politieke machtsfactor vormt de groote verklaring voor de noodtoestand der Vlaamse beweging, die sinds de oorlog po-

sociaal-flamingantisme spreken steeds sterker tot de jongere generatie, die zich bewust wordt dat ze naar eigen inzicht en op eigen kracht moet durven handelen. De tactische wegen die ons naar ons doel kunnen leiden, zijn belangrijk, doch nooit zo belangrijk dat ze ons tot onaantvaardbare compromissen mogen brengen.

In het licht van een beslissende krachtmeting tussen unitarisme en federalisme in België, zijn wij bereid onze volle verantwoordelijkheid overal en in alle omstandigheden op te nemen. Sommigen onder ons desgevallend ook op het vlak van de partijpolitieke strijd, doch dan op basis van eerbied voor onze opvattingen en 'vrij' blijvend onze eigen visie op de Vlaamse Beweging te handhaven en uit te dragen.

Binnen de VU was er naast het engagement van Daniel Deconinck met de steun van partijsecretaris Wim Jorissen een duidelijke invloed van de sociaal-flaminganten merkbaar. Buiten de VU was er belangstelling van onder meer Maurits Coppieters, Wilfried Martens, Antoon Roosens en Staf Verrept die de stap naar een partijpolitiek engagement voorbereidden.

Bij de traditionele nationalist en ex- VNV-er's, volksvertegenwoordiger Leo Wouters en Reimond Mattheysens groeide echter ook de argwaan tegen deze evolutie. Hun voornaamste spreekbuis was 't *Pallierterke* waarin pater Marcel Brauns, een moraaltheoloog en bijbelspecialist, zich met het vlammende zwaard in de vuist verzette tegen een kartelvorming met de *Vlaamse Democraten*.

De rijzende ster aan het VU-firmament, Hugo Schiltz, werd belast met de gesprekken voor frontvorming met de *Vlaamse Democraten* waarbij VU-volksvertegenwoordiger Daniël De Coninck zich duidelijk aangesloten had. De VU-top wenste geen frontvorming tussen groepen, maar een frontvorming binnen de partij en vreesde dat een aantal mensen rond Daniël De Coninck een linkse putsch wilden plegen in de VU. Daarom werd het bestaan van de *Vlaamse Democraten* als groep binnen de partij geweigerd en werd geëist dat ze zich onderwierpen aan de partijtucht. De lijstvorming voor de verkiezingen van 23 mei 1965 werd een breukpunt. Bij het toekennen van verkiesbare plaatsen eisten de *Vlaamse Democraten* in Brussel één mandaat voor Roosens in

de Kamer en één mandaat voor Verrept in de Senaat. Voor de VU was de machthonger van de democraten zo groot geworden dat ze elk realisme uit het oog hadden verloren en daardoor het einde van de Vlaamse frontvorming in Brabant veroorzaakten. Daniël De Coninck samen met de groep rond Staf Verrept en Antoon Roosens en een aantal medestanders van de VU besloten afzonderlijk op te komen bij de parlementsverkiezingen onder de naam *Vlaams Front van Democraten*. Het liep uit op een mislukking: ze haalden 6553 stemmen tegen 29.978 stemmen voor de VU.

't *Pallierterke* van 10 juni 1965 maakte het proces van de *Vlaamse Democraten*:

Mijn brief aan de heer Wim Jorissen, senator, Brussel. Op hetzelfde ogenblik dat de arbeiders zoals op 23 mei zou blijken, zich klaarmaken om uit de socialistische partij weg te vluchten en naar rechts te zwenken, orakelden onze progressisten dat de VU een soort bijhuis van de BSP moet worden om ook het rood werkvolk aan te lokken. Ik weet niet hoeveel overtuiging er zat in uw progressisme, hoeveel humeurigheid en hoeveel onverteerde rancune. In elk geval hebt gij bewust of onbewust een grote denkfout begaan. Een denkfout die u, ook al hebt gij Daniël Deconinck zijn laatste zotternij alleen laten begaan, politiek gesproken een bank achteruit heeft geplaatst.

In *Het Pennoen* daarentegen kreeg Daniël Deconinck een eresaluut:

Wij wensen aan Daniël Deconinck, de moed van Jaurès die naar zijn krant telegrafeerde: ik ben met een grote meerderheid verslagen...leve de sociale republiek!

De groep van *Vlaamse Democraten* viel na deze verkiezingsuitslag quasi onmiddellijk uiteen en vormde de latere kern tot de oprichting van partijpolitieke formaties links van de socialistische partij.

Vooruit

De verkiezingen van 23 mei 1965 werden de definitieve doorbraak van de VU. Inmiddels werd alles op alles gezet om met verruimingslijsten naar de verkiezingen te gaan. Er werden nieuwe kandidaten aangetrokken zoals voormalig VVB voorzitter Maurits

Coppieters in Sint-Niklaas en Vic Anciaux in Brussel. Deze en vele andere kandidaten vormden met de oude getrouwen sterke lijsten. Ook de politieke omstandigheden zaten mee. De Marsen op Brussel en de ontgoocheling over de vastlegging van de taalgrenzen, Hertoginnedal en de grendelgrondwet speelden een grote rol in het succes. De VU verdubbelde bijna haar stemmen van 182.407 naar 346.860. Het aantal Kamerzetels maakte een sprong van 5 naar 12.

Met de wind in de zeilen stichtte de partij plaatselijke *Vlaamse Clubs* om een ruimer publiek aan te spreken. Zo werd op het tiende partijcongres in april 1969 een sociaal-economisch ontwikkelingsplan voor Vlaanderen voorgesteld dat duidelijk democratische en progressieve kenmerken vertoonde.

De meer traditionele *rechtervleugel*, geleid door Karel Dillen, kwam in de verdrukking. Die kleine groep ijverde voor een solidaristisch georganiseerde maatschappij en haalde zijn inspiratie onder meer in vooroorlogse geschriften van het VNV en Joris van Severen.

De partij wikt

Voor de verkiezingen van 10 maart 1974 ging in het arrondissement Aalst alle aandacht naar de eerste opvolgersplaats. Na 14 jaar parlementair werk zou na de verkiezingen dokter Richard Van Leemputten als lijsttrekker plaats ruimen en het mandaat overlaten aan de eerste opvolger. Er dienden zich twee kandidaten aan: Frans Jos Verdoodt en Jan Caudron. Zij waren beiden telgen van een daensistische familie.

Voor het arrondissementsbestuur was de keuze verscheurend. De invloedrijke financieel sterke afdeling Terjoden zocht in alle stilte een derde aanvaardbare kandidaat. De populaire TV-journalist Paul Ghijsels uit Haaltert werd aangezocht en uitgenodigd bij de latere voorzitter Hugo Schiltz, die akkoord ging met het voorstel. Door de regeringscrisis kwamen de verkiezingen echter onverwacht vroeg en in Terjoden verongelukte op de terugweg na een vergadering Alfons Vander Burght, de voornaamste verdediger van dit plan. Paul Ghijsels, die zich op dat ogenblik in Z-Amerika bevond, werd uiteindelijk niet voorgesteld aan het arrondissementsbestuur.

Dit wakkerde de strijd aan tussen de twee andere kandidaten en verdeelde de arrondissementsraad in twee evenwaardige blokken. Het kanton Ninove

suggereerde zelfs als oplossing een vrouw aan te duiden als eerste opvolgster: het feminisme was een hot item geworden in alle partijen. De patsituatie werd opgelost toen Frans Jos Verdoodt zich terugtrok als eerste kandidaat opvolger, nadat hem in alle stilte een functie als provinciaal senator of alleszins een parlementair mandaat was beloofd. De arrondissementsraad keurde de lijst goed: Jan Caudron werd de *kroonprins* en Georgette De Kegel kreeg als feministe de tweede plaats na volksvertegenwoordiger Richard Van Leemputten.

Tweemaal feest

Ondanks licht stemmenverlies behaalde de partij 22 volksvertegenwoordigers, het hoogste aantal ooit. In Aalst was iedereen verrast: de Vlaams-nationalisten behaalden in het arrondissement twee mandaten. Richard Van Leemputten bleef parlamentslid tot de verkiezingen van 1977. Georgette De Kegel werd parlamentslid ondanks een schijnbaar onverkiesbare plaats. Het arrondissementeel bestuur en de partij zaten verveeld met deze onverwachte verkiezing. De afgesproken beloften tegenover Verdoodt werden niet ingelost. Het geplande scenario van ontslag en opvolging door Jan Caudron werd evenmin uitgevoerd.

De Gazet van Aalst van zaterdag 16 maart 1974 maakte een analyse van het electoraal tornooi en schreef:

Maar zoals de lezers inmiddels wel bekend, kwam de klap op de vuurpijl voor Georgette Martens –De Kegel. Woensdag om 19u30 kreeg zij het verlossend antwoord. Meteen kon de nieuwe volksvertegenwoordiger haar vrienden uit de VU op een biertje inviteren. Geen champagne? Georgette houdt het bij een licht democratisch biertje. Hier en daar zijn er mannen in de VU die achteraf bekeken betreuren dat zij zich niet meer ingespannen hebben voor de tweede plaats. Maar de VU wou zich aanbieden met een vrouw op een verkiesbare plaats. Ook al had een Antwerpse krant geschreven dat vanuit de Denderstreek exclusief mannen naar de Wetstraat gingen. Het kan dus wel anders. De VU lacht fijntjes.

In Kerksken was er niet alleen feest in de VU-afdeling en de familie van Georgette De Kegel, maar ook de plaatselijke CVP kon juichen. Paula Van Opdenbosch, die zich reeds decennia lang had ingezet voor het plaatselijk sociaal-culturele en politieke leven, werd in de CVP als eerste plaatsvervanger op de senaatslijst na een harde strijd tussen Middenstand

en ACW voorgedragen als provinciaal senator. Dat was het begin van een lange en invloedrijke politieke loopbaan. Een week later schreef De Gazet van Aalst over de voorbije verkiezingen:

Post –elektoraal

De kandidatuur van Mevr. Paula D'Hondt-Van Opdenbosch als provinciaal senator is sedert einde vorige week definitief, nadat omtrent de verschillende kandidaturen door het provinciaal CVP-komitee te Gent daarover heel wat gediskussieerd werd. Oud-Minister en voormalig gekoöpteerd senator Vlerick behaalde slechts één stem. Hij kan nog uitsluitend via nationale koöptatie een parlementair mandaat in de Senaat bekomen.

Het arrondissement komt tijdens deze legislatuur met niet minder dan 6 volksvertegenwoordigers en 3 senatoren (arr. Aalst-Oudenaerde) aan bod. Met inbegrip van mevrouw Paula D'Hondt als prov. Senator, zijn er in totaal 10. Acht mannen en twee vrouwen. De verkiezing van VU kandidaat Georgette De Kegel tot volksvertegenwoordiger versterkte de positie in de CVP van Mevr. Paula D'Hondt voor haar kandidatuur.

Paula Van Opdenbosch

© Foto De Maitre.

Vierde generatie

Nadat alle emoties wat bedaard waren verscheen in het weekblad *WIJ* van zaterdag 11 mei 1974 een kennismaking met Georgette De Kegel:

In het spoor van daensistische voorvechters.

Het politieke verleden van kamerlid Georgette De Kegel is niet zo bijzonder ingewikkeld. Zij behoort tot de vierde generatie daensisten en heeft nimmer opgehouden zich sociaal te engageren. Vanuit haar jeugdijaren heeft zij goed onthouden hoe hard de miserie kan aankomen. Haar vader heeft tijdens de oorlog veel misdeelden geholpen en werd zelf als burgemeester na de oorlog getroffen. Het gezin De Kegel was in de streek van Kerksken bijzonder bekend en geliefd. Men wist dat men er niet aan dovemans deur kwam aankloppen. De sociale bezieling heeft Georgette vandaag nog steeds niet losgelaten. Het partijwerk kwam er als vanzelf bij.

Toen ze nog tiener was, fietste ze met haar broer de buurt af tijdens avondlijke plaktochten. Ze was reeds snel een overtuigde militante. Zij werd opgenomen in de arrondissementenraad van de Volksunie-Aalst, en toen ze pas twintig was stichtte ze met enkele medewerkers de VU-afdeling Ninove. Georgette De Kegel was er als de kippen bij toen het taalactiekomitee (TAK) met zijn prikacties de verminderde Vlaamse strijdbaarheid weer trachtte aan te wakkeren.

Voorts zal Georgette De Kegel niet rusten vooraleer de amnestie-eis gerealiseerd is. Als tweede VU-vrouw in de kamer zal Georgette ook haar mannetje staan voor de verwezenlijking van het zelfbestuur voor Vlaanderen. Met Georgette De Kegel is een nieuwe Daensiste in het parlement getreden.

245

Federalisme

In 1975 en 1976 beheerste de lokettenkwesie in Schaarbeek de politiek. In allerlei betogingen gingen de VU-mandatarissen confrontaties aan met de ordediensten en lieten zich niet onbetuigd in talrijke acties.

Intussen liep een nieuwe reeks gesprekken en initiatieven omtrent de staats hervorming tussen vertegenwoordigers van de traditionele en van de federalistische partijen. De amnestie-eis kwam in 1976 naar aanleiding van het zilveren ambtsjubileum van Koning Boudewijn opnieuw ter sprake.

De parlementsverkiezingen van 1977 brachten een stagnatie mee voor de VU. De besprekingen met CVP, PSC, BSP-PSB, FDF en VU met betrekking

tot een regeerakkoord resulteerden in het Egmontpact.

In dit akkoord was sprake van federalisme met een eigen Vlaams parlement, een eigen regering, geen driedelige gewestvorming, waarborgen voor de Vlamingen in Brussel, het handhaven van de taalwetgeving en de aanzet tot het opruimen van de sociale gevolgen van de repressie. Er ontstond een Anti-Egmont Komitee waar zich talrijke Vlaamse strijd- en cultuurverenigingen bij aansloten. Ook de partijmandatarissen van de VU reageerden verdeeld. In de herfst van 1977 werd het akkoord uitgediept en herwerkt tijdens besprekingen in het Stuyvenbergkasteel. Onder meer de uitdoving van het inschrijvingsrecht werd hierbij bedongen. De kritiek bleef en een oproep van VU-voorzitter Schiltz op 28 februari 1978 om een breed Vlaams overleg te organiseren werd afgewezen. De daaropvolgende regeringscrisis, uitgelokt door eerste-minister Tindemans, maakte een einde aan het Egmontpact.

Scheuring

De tegenstand tegen het Egmontpact werd de katalysator voor het ongenoegen van de radicale vleugel in de VU. Er ontstonden twee kleine partijen: de

Na het verwijderen van onwettige borden in de lokettenzaal van het Schaarbeekse gemeentehuis werden de VU-parlementsleden opgesloten in de gemeentelijke amigo. Vlnr.: knielend Ludo Sels, Jef Valkeniers en André De Beul.

Rechtstaande: Jo Belmans, Raymond Mattheysens, Paul Peters, Jaak Vandemeulebroucke, Vic Anciaux en Georgette De Kegel.

Vlaamse Volkspartij (VVP) rond gewezen VU-senator Lode Claes en de Vlaams-Nationale Partij (VNP) onder de leiding van Karel Dillen. Aan de verkiezingen van 17 september 1978 namen ze als kartel deel onder de naam *Vlaams Blok*. Deze verkiezingen brachten een zware nederlaag mee voor de VU; zij verloor een derde van haar parlementaire mandaten. Karel Dillen werd als enig parlamentslid verkozen voor het Vlaams Blok. De eerstvolgende decennia zou deze partij ondanks een cordon sanitaire almaar groeien en het politieke landschap beheersen.

De Volksunie begeleidde de verdere staatshervorming wisselend in regering en oppositie. In 1993 nam de partij op haar congres een maatschappelijk programma aan met progressieve accenten en voegde aan zijn benaming *Vlaamse Vrije Democraten* toe.

Op 13 oktober 2001 viel de partij bij een intern referendum uit elkaar in drie groepen met verschillende klemtonen: Vlaams-Nationaal rond Geert Bourgeois (47 %), de Toekomstgroep rond Bert Anciaux (23 %) en Niet Splitsen, de middengroep rond Johan Sauwens en Nelly Maes (30 %). Geen van de drie groepen behaalde de absolute meerderheid, zodat de naam Volksunie niet kon worden overgedragen. De Toekomstgroep en Niet Splitsen gedroegen zich als *missionarissen* van het Vlaams-nationalisme in andere partijen waar ze zich bij aansloten. De groep Vlaams-Nationaal erfde als grootste de partijinfrastructuur. Hieruit ontstond in de herfst van 2001 de *Nieuwe Vlaamse Alliantie* (NVA).

De pijn

Na WO II werden in de Denderstreek vele daensisten aangetrokken door het politiek verhaal van de *Volksunie*. Ze herkenden een deel van hun gedachtegoed in deze partij.

De politieke tweespalt na het Egmontpact veroorzaakte politieke discussies tussen de derde en de vierde generatie daensisten. Het politieke erfgoed van de *Vlaamse Beweging* bleef daarbij niet gespaard van allerlei commotie. Tweedracht bij de jaarlijkse IJzerbedevaart en de bloemenhulde aan het priester Daensmonument op 1 mei 1995 droegen bij tot **de pijn daensist te zijn!**